

Lapsivaikutusten arviointi kouluverkkoa koskevassa päätöksenteossa

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) on ennakointiin ja seurantaan perustuva menetelmä, jolla selvitetään, millaisia hyötyjä tai haittoja erilaisilla päätöksillä, toimenpiteillä tai toiminnalla aiheutetaan lapsille. Prosessi auttaa kohdentamaan niukat resurssit oikeudenmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja johdonmukaisuutta. Olennainen osa LAVA-prosessia on lasten ja nuorten omien näkemysten ja kokemusten selvittäminen ja huomioiminen, sillä vaikutusten arviointia ei voida tehdä ilman heidän asiantuntemustaan.

Lapsivaikutusten arvioinnilla tarkastellaan, miten kouluverkkoa koskevat muutokset vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin, kasvuun, kehitykseen ja yhdenvertaisuuteen. Arviointi perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, jonka mukaisesti lapsen etu on asetettava etusijalle kaikessa lapsia koskevassa päätöksenteossa.

Lapsivaikutusten arviointi kohdistuu kaikkiin Heinäveden perusopetuksen tämänhetkisiin 1.-9.-vuosiluokan oppilaisiin. Arviointikysymyksissä huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevat oppilaat (tuen tarpeet, koulumatkojen pituus) eikä oppilaita eritellä aseman mukaan. Huoltajia kuullaan avoimissa kuulemistilaisuuksissa.

Kouluverkon muutoksilla, kuten koulujen yhdistämisellä, lakkauttamisella tai uusien yksiköiden perustamisella, voi olla merkittäviä vaikutuksia oppilaiden oppimisedellytyksiin. Ryhmäkoot, opetuksen järjestämistavat, tukipalvelujen saatavuus sekä koulun fyysiset tilat vaikuttavat siihen, miten hyvin oppilaat saavat tarvitsemansa tuen. Erityisesti on arvioitava, turvaako kouluverkko yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen kaikille lapsille.

Vaikutukset koulumatkoihin ja arjen turvallisuuteen

Koulumatkojen pituus, kulkumuodot ja turvallisuus ovat keskeisiä lapsiin kohdistuvia vaikutuksia. Kouluverkon harventuminen voi pidentää koulumatkoja ja lisätä lasten riippuvuutta kuljetuksista. Tämä voi vaikuttaa lasten jaksamiseen, vapaa-aikaan ja osallisuuteen harrastuksissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää pienten oppilaiden sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten turvalliseen ja sujuvaan arkeen.

Sosiaaliset vaikutukset ja osallisuus

Koulu on keskeinen lasten sosiaalinen kasvuympäristö. Muutokset koulussa tai kouluyhteisössä voivat vaikuttaa ystävyyssuhteisiin, ryhmään kiinnittymiseen ja kokemukseen osallisuudesta. Kouluverkkoratkaisuissa on arvioitava, miten muutokset tukevat lasten mahdollisuuksia pysyviin vertaisryhmiin ja turvalliseen kouluyhteisöön. Lasten ja nuorten kuuleminen on olennainen osa lapsivaikutusten arviointia.

Positiiviset vaikutukset:

Koulunkäynnin nivelvaiheet on tunnistettu haastavaksi kohdiksi oppilaiden koulupolulla. Isompaan yhteisöön tottuminen jo alakoulun aikana voi helpottaa yläkouluun siirtymistä.

Vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen

Pitkät koulumatkat, isommat yksiköt tai muutokset tutussa kouluympäristössä voivat aiheuttaa stressiä ja kuormitusta. Toisaalta yhtenäiset, nykyaikaiset tilat ja laajemmat palvelut voivat tukea hyvinvointia. Arvioinnissa tulee tarkastella vaikutuksia erityisesti mielenterveyteen, jaksamiseen ja koulupäivän rakenteeseen.

Positiiviset vaikutukset:

Kaikenikäisten kanssa työskentely voi lisätä yhteistyötaitoja ja empaattista vuorovaikutusta. Oppilashuollon palveluiden saatavuus voi parantua. Isompi kouluyhteisö voi tarjota enemmän vertaistukea ja sosiaalisia kontakteja. Mahdollisuus osallistua monipuolisempaan toimintaan koulupäivän aikana.

Negatiiviset vaikutukset

Pitkät koulumatkat voivat lisätä väsymystä. Suurempi kouluyhteisö ei välttämättä sovi kaikille oppilaille, erityisesti tukea tarvitseville tai herkille oppilaille. Koulupäivän jälkeisen vapaa-ajan määrä voi vähentyä kuljetusten vuoksi.

Yhdenvertaisuus ja haavoittuvat ryhmät

Lapsivaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, miten kouluverkkoratkaisut vaikuttavat eri lapsiryhmiin. Hajaseudulla asuvat lapset, vammaiset lapset, maahanmuuttajataustaiset lapset sekä muut tukea tarvitsevat ryhmät voivat kokea vaikutukset eri tavoin. Tavoitteena on ehkäistä eriarvoistumista ja varmistaa palvelujen saavutettavuus kaikille lapsille.

Positiiviset vaikutukset

Tukipalvelut voidaan järjestää tasalaatuisemmin yhdessä paikassa, koulukeskuksessa. Erityisopetuksen ja muiden asiantuntijapalveluiden saatavuus voi parantua.

Riskit

Pitkät kuljetukset voivat kuormittaa erityisen tuen oppilaita muita enemmän. Pienimpien oppilaiden koulupäivät voivat muodostua kohtuuttoman pitkiksi. Hajaseudulla asuvien lasten osallisuus harrastuksiin voi heikentyä.

Palveluverkkoselvityksen mukaisesti vaikutusten arvioinnit

	Plussat	Miinukset
Kuntalais- ja lapsivaikutukset	Oppilasryhmät säilyvät pedagogisesti sopivan kokoisina ja oppilailla on ikätovereita ryhmissä. Mahdollisuus laajempaan valinnaisaine- ja kerhotoimintaan. Oppilashuollon palvelut voivat olla paremmin saavutettavissa samassa toimipisteessä. Nivelvaihe alakoulusta yläkouluun helpottuu, kun oppilaat tutustuvat yhtenäiskoulun toimintaympäristöön jo aiemmin. Oppilailla on mahdollisuus muodostaa laajempia vertaisverkostoja.	Pohjois-Heinäveden vetovoimaisuus vähenee. Oppilaiden koulupaikka vaihtuu. Koulukuljetusten matkat pitenevät osalla oppilaita. Päivittäinen koulupäivä pitenee kuljetusten vuoksi. Harrastuksiin osallistuminen voi vaikeutua pitkien kuljetusten vuoksi. Tutun kouluympäristön ja lähiyhteisön menettäminen voi heikentää turvallisuuden tunnetta.
Henkilöstövaikutukset	Yhtenäiskoulusta muodostuu kokonaisuus. Opetuksen- ja opiskeluhuollon henkilöstön työpanosta keskitetään yhdelle koululle nykyisten kahden sijaan, henkilöstön siirtymät vähenevät. Koulujen toiminnan päättäminen pitää valmistella huolellisesti ja oppilaille ja henkilöstölle tulee varata riittävä aika muutoksen valmisteluun.	Henkilöstömäärä vähenee oppilasmäärän laskiessa. Osalla henkilöstöä toimipaikka vaihtuu. Eri ikäryhmien opetusta samalla opettajalla Osaamisen vaatimusten kasvaminen.
Taloudelliset vaikutukset	Resurssien kohdentaminen keskitetymin. Ruokailujen ja muiden tukipalveluiden järjestäminen tehostuu.	Kiinteistöissä vielä runsaasti poistamatonta arvoa taseessa.

Kokonaisarvion perusteella kouluverkon keskittäminen mahdollistaa opetuksen, oppilashuollon ja muiden palveluiden järjestämisen nykyistä tehokkaammin sekä turvaa pedagogisesti tarkoituksenmukaiset opetusryhmät. Keskeisimmät lapsiin kohdistuvat haitalliset vaikutukset liittyvät koulumatkojen pidentymiseen, muutoksen aiheuttamaan kuormitukseen sekä lähiyhteisön merkityksen heikkenemiseen. Haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää huolellisella siirtymävaiheen suunnittelulla, oppilaiden ja huoltajien osallistamisella sekä koulukuljetusten toimivuuden varmistamisella.

Lasten näkemyksiä selvitettiin heidän ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti.

1.–2. luokkalaisten LAVA-kuulemisen kulku ja sen tulokset syksyllä 2026

“**Aluksi** lapsille kerrotaan mahdollisimman neutraalisti yhtenäiskouluun siirtymisestä ja koulujen yhdistymisestä.

Tästä yhteinen info Norppasalissa maanantaina 7.9.2026 klo 9.00

Sen jälkeen luokanopettaja / erityisopettaja keskustelee esimerkiksi näistä:

1. Mikä omassa koulussa on parasta?

- Mikä tekee koulusta mukavan?
- Mitkä asiat haluaisit ehdottomasti säilyttää?
 1. lk: Koulu on mukava, kun saa leikkiä kavereitten kanssa ja tehdä tehtäviä.
 2. lk: kummitoiminta, pienet oppilasryhmät, liikunnallisuus, kaverit, oppiaineet, välitunti, pari- ja ryhmätyöskentely

2. Mikä koulussa tuntuu turvalliselta ja hyvältä?

- Millaiset asiat saavat sinut tuntemaan olosi turvallisiksi?
- Ketkä aikuiset ovat sinulle tärkeitä koulussa?
 1. lk: Lasten mielestä kaverit ja aikuiset saavat tuntemaan olon turvallisiksi. Opettajat ovat tärkeitä.
 2. lk: opettajat ja ohjaajat, rehtori, oma luokka on hyvä ja turvallinen

3. Millaisia ajatuksia isompi koulu herättää?

- Mikä isommassa koulussa voisi olla kivaa?
- Mikä siinä voisi huolestuttaa tai jännittää?
 1. lk: Lasten on vaikea hahmottaa, millainen isompi koulu olisi, joten mitään huolenaiheitakaan ei noussut esille.
 2. lk: kivaa: uudet ystävät huolestuttavaa: kiusaaminen ja eksyminen

4. Koulumatka

- Millainen koulumatka sinulla nyt on?
- Miltä pidempi koulumatka tuntuisi?
 1. lk: Kaikki olivat tyytyväisiä koulumatkaansa eivätkä taksikyytiläiset kokeneet taksimatkaa liian pitkäksi.

2. Ik: koulukuljetus (kaksi oppilasta), moni oppilas tulee kirkonkylältä ja liikkuu kävellen tai pyörällä

5. Kaverit ja vapaa-aika

- Miten mahdollinen koulun muutos voisi vaikuttaa kavereihin?
- Entä harrastuksiin tai vapaa-aikaan?
 1. Ik: Ensimmäisellä luokalla osalla oppilaista on koulun ulkopuolisia harrastuksia eivätkä he kaivanneet uusia harrastuksia. Samoja kavereita löytyy näistä harrastuksista kuin koulustakin.
 2. Ik: yökyläily, koulukerhoja enemmän ja valikoimaa enemmän

6. Lopuksi:

Jos saisit päättää yhden asian siitä, millainen koulun pitäisi olla, mikä se olisi?

1. Ik: Yhteenvedona: Yhtenäiskouluun siirtyminen ei vaikuta ensimmäisen luokan oppilaisiin, koska heidän on vaikea ymmärtää, mikä tämä asia on. Nämä samat vastaukset olen saanut muillakin tunneilla, joissa on käsitelty vastaavia asioita.
2. Ik: kaikki olisivat kilttejä, kiva koulu, kaunis ympäristö, lisää leikkivälineitä (keinuja ja hämähäkkikeinuja, tramppeja), uusia leikkipaikkoja lisää

Opettaja kirjaa lyhyen yhteenvedon (esim. ranskalaisilla viivoilla mitä nousi esille), ja lähettää sen rehtorille viimeistään 11.9.2026 mennessä!”

3.–6. luokkalaisten LAVA-kuulemisen kulku syksyllä 2026

Aluksi lapsille kerrotaan mahdollisimman neutraalisti yhtenäiskouluun siirtymisestä ja koulujen yhdistymisestä.

Tästä yhteinen info Norppasalissa maanantaina 7.9.2026 klo 9.00

Sen jälkeen opettajajohtoisesti täytetään Forms-kysely. Ohessa [oli] QR-koodi kyselyyn.

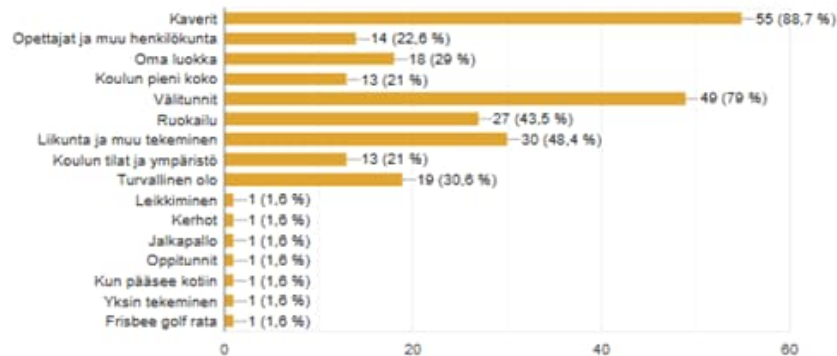
Lapsivaikutusten arvioinnin 3.–6.-lk. tulokset

Yhtenäiskoulu

Mikä omassa koulussasi on parasta? (voit valita useita vaihtoehtoja)

[Kopioi kaavio](#)

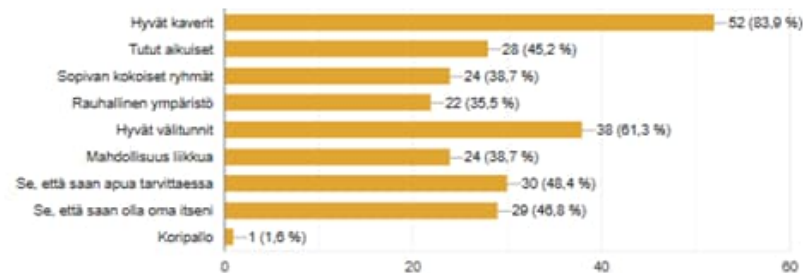
62 vastausta

Mitkä asiat tekevät koulupäivästä sinulle mukavan ja turvallisen? (voit valita useita vaihtoehtoja)

[Kopioi kaavio](#)

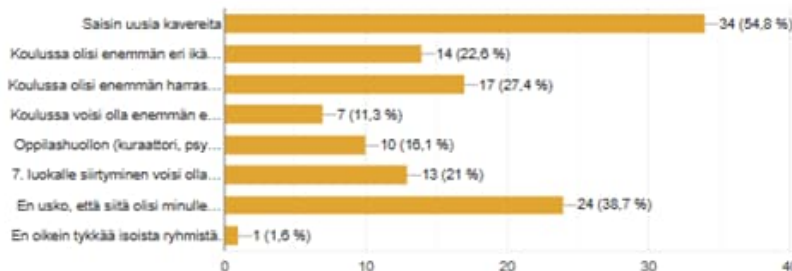
62 vastausta

Jos koulut yhdistyvät suuremmaksi yhtenäiskouluksi, mitä hyvää siitä voisi seurata? (voit valita useita vaihtoehtoja)

[Kopioi kaavio](#)

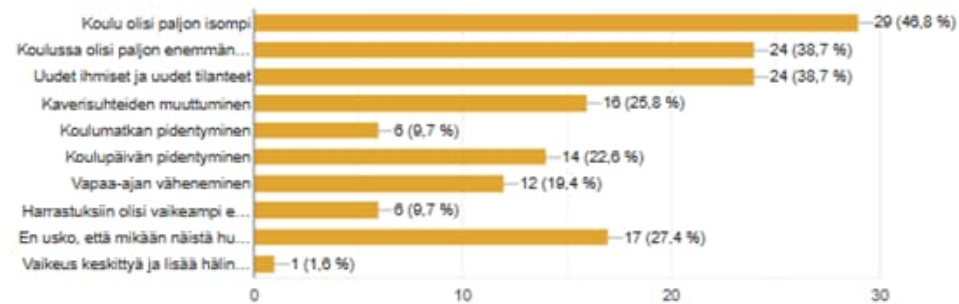
62 vastausta

Mikä mahdollisessa isommassa koulussa voisi olla sinulle vaikeaa tai huolestuttavaa? (voit valita useita vaihtoehtoja)

Kopioi kaavio

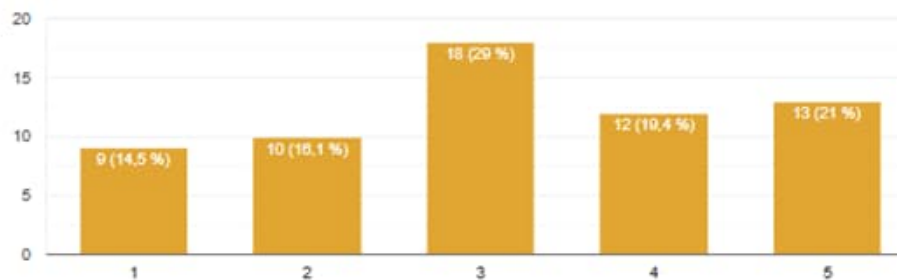
62 vastausta

Uudessa koulussa voisin saada uusia kavereita

Kopioi kaavio

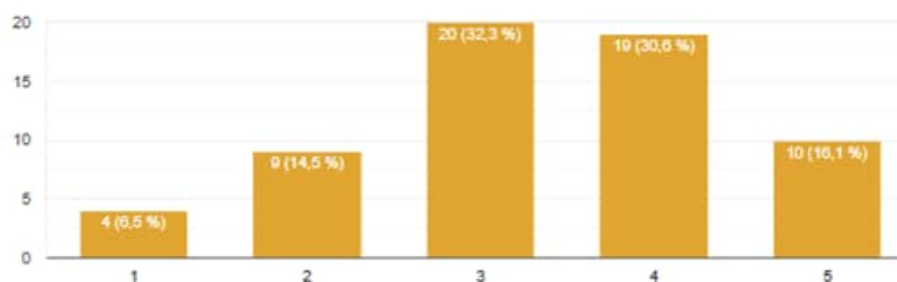
62 vastausta

Isommassa koulussa voisi olla enemmän tekemistä ja harrastusmahdollisuuksia

Kopioi kaavio

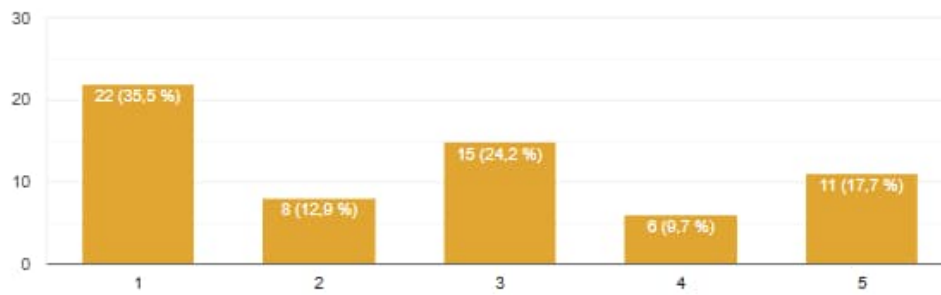
62 vastausta

Uuteen kouluun siirtyminen voisi jännittää minua

 Kopioi kaavio

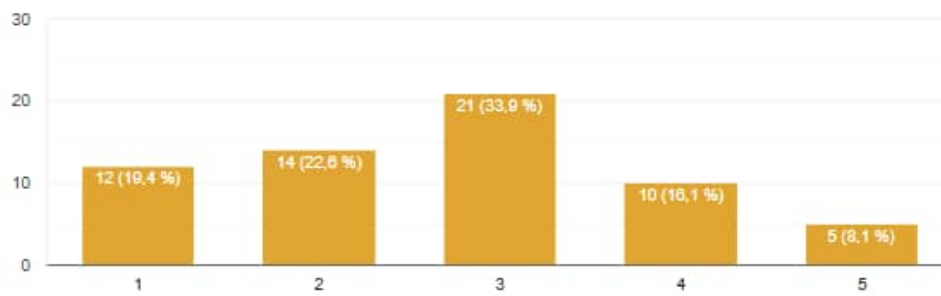
62 vastausta

Isompi koulu voisi tuntua turvalliselta paikalta

 Kopioi kaavio

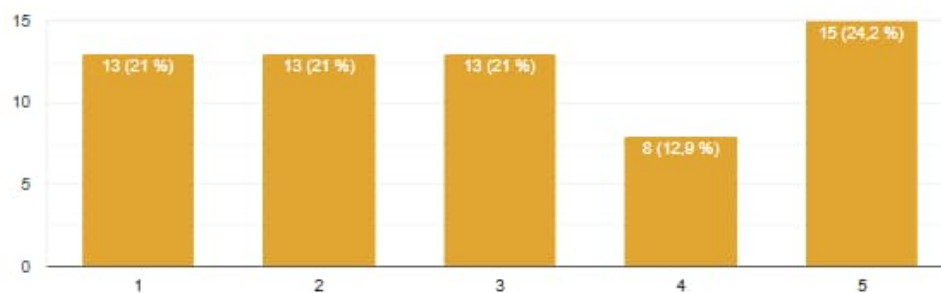
62 vastausta

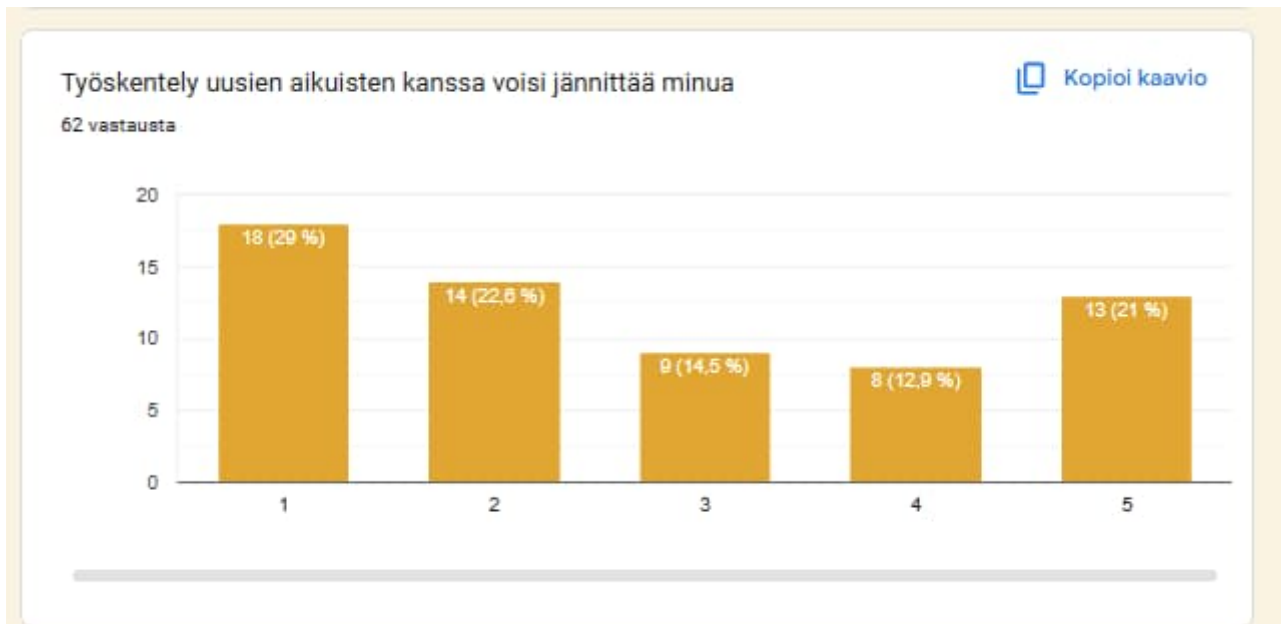

Isompi koulu voisi tuntua liian suurelta tai rauhattomalta

 Kopioi kaavio

62 vastausta

Jos saisin päättää yhdestä asiasta josta aikuisten pitäisi huolehtia koulujen yhdistymisessä, mikä se olisi? 62 vastausta

En osaa sanoa

En tiedä

En tiää

Että kaikille jaetaan siteitä

Liikunnassa voisi pelata jalkapalloa

Ei tapella ei haukuta

Ei olemitään

Se että koulu tulee tutuksi nopeaa

Huolehtia, että koulujen olisi hyvä kaikilla olla uudessa koulussa

Ei mitään

Turvallisuus ja riitelyihin puuttuminen

Uusille oppilaille esitellään koulu.

ei kiusata

Ettei luokat muuttuisi ja että koulu päivät eivät pitene

Jalkapollo

Idk

Se että ei ole ilkeitä aikuisia

En tiää

Kaikilla on hyvä olla mutta MINULLA ON JO HYVÄ OLLA KOULUSSA!

Ei kiusattaisi

Että muut ei saa kiusata.

Ei ole mitään.

Että kukaan ei kiusaa toisia

Kaikki puhuisi matalalla äänellä

Oppilaistaan
Luokka rauhallisuus
Auttaa enemmän työskentelyssä
Että kaikilla olisi turvallista olla ja että oppilaat saavat apua ongelmiinsa.
Emmä tiä
Opetaminen
Kurin pito
en tiedä
Enemmän turvallisia aikuisia
päivä unet
en osaa sanoa
Haluaisin leluja luokkaan ja kouluun.
Että muistaa mennä ajoissa välkä valvontaan.
Emoaan
En osaa sanoa

En tiedä
En tiä
Että kaikille jaetaan siteitä
Liikunnassa voisi pelata jalkapalloa
Ei tapella ei haukuta
Ei olemitään
Se että koulu tulee tutuksi nopeaa
Huolehtia, että koulujen olisi hyvä kaikilla olla uudessa koulussa
Ei mitään
Turvallisuus ja riitelyihin puuttuminen
Uusille oppilaille esitellään koulu.
ei kiusata
Ettei luokat muuttuisi ja että koulu päivät eivät pitene
Jalkapallo
Idk
Se että ei ole ilkeitä aikuisia
En tiä
Kaikilla on hyvä olla mutta MINULLA ON JO HYVÄ OLLA KOULUSSA!
Ei kiusattaisi
Että muut ei saa kiusata.
Ei ole mitään.
Että kukaan ei kiusaa toisia
Kaikki puhuisi matalalla äänellä
Oppilaistaan
Luokka rauhallisuus
Auttaa enemmän työskentelyssä
Että kaikilla olisi turvallista olla ja että oppilaat saavat apua ongelmiinsa.

Emmä tiää
Opetaminen
Kurin pito
en tiedä
Enemmän turvallisia aikuisia
päivä unet
en osaa sanoa
Haluaisin leluja luokkaan ja kouluun.
Että muistaa mennä ajoissa välkä valvontaan.
Emoaan sanoa
Uusia kavereita
pidempi loma
Emt
Ei
Ollaan toisille ystävällisiä
Kiusaaminen
en tiää
Parempi ensihoito
En tiää 😎

Haluatko sanoa vielä jotakin koulujen yhdistymisestä tai mahdollisesti uudesta koulusta?³¹

vastausta

En
En osaa sanoa
Emt
En halua
Miksi.....
Oltaisiin säilytetty Karvian koulu
Ei ole mitään sanottavaa.
En tiedä
En
En halua.
Se jännittää
En haluaisi yhdistynyttä koulua
En.
en
kuina paljon koulu päivä pitenee?
en osaa sanoa
Se on kiva
En ehkä halusi isoa koulua

Mua ei hirveestikkään kiinnosta, koska mä en vaihda koulua eikä se oikeestaan vaikuta muuhun paitsi että karviolaiset tulee meidän luokalle 🤖

Ei

Et ei ollaan toisille ilkeä

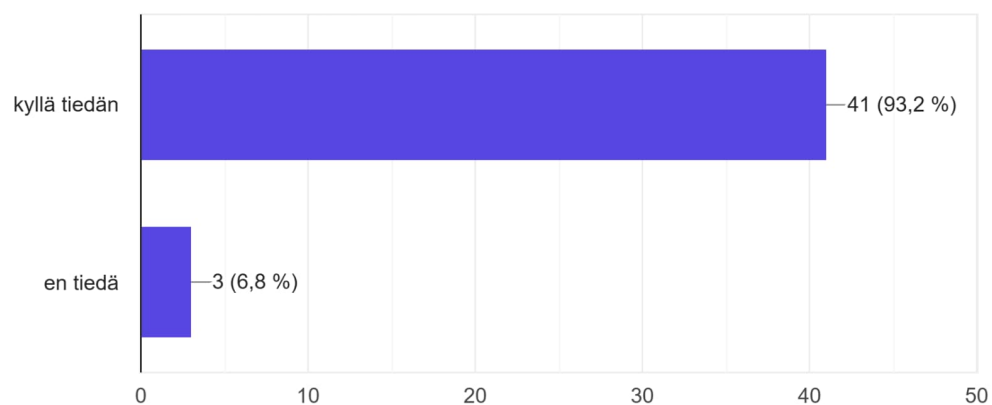
EN

7.-9.-luokkalaiset: sähköinen kysely, oppilaskuntien lausunnot ja ryhmähaastattelut

Vuoden 2025 keväällä teetetyn oppilaskyselyn tulokset

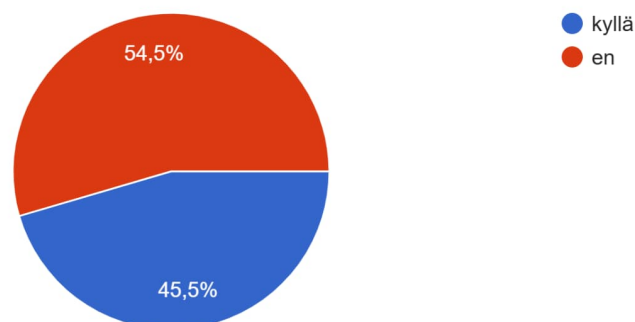
1. Tiedätkö, mikä on oppilaskunnan hallitus?

44 vastausta

2. Pääsetkö omasta mielestäsi vaikuttamaan oppilaita koskeviin asioihin esimerkiksi oppilaskuntatyön kautta?

44 vastausta

3. Millaisissa asioissa mielestäsi oppilaiden mielipiteitä pitäisi kuunnella enemmän?

29 vastausta

Emt

Kouluruoka

emt

kaikki

Ei tarvitse tulla kouluun

Miten oppitunneilla opiskellaan. Vähän enemmän vapautta opiskeluun.

koulu päivien pituudet sekä ruoka

älä kysy noin vaikeita

koulupiiriin liittyviä

En tiää

koulun viihtyvyyteen liittyvissä asioissa

välitunti puuhista ja ruuasta

Kaikessa

Parempi ruoka

idk

Emmätiiä

En tiedä

Oppilaita koskevissa asioissa

Harrastuksista

kaikessa

kaikkien

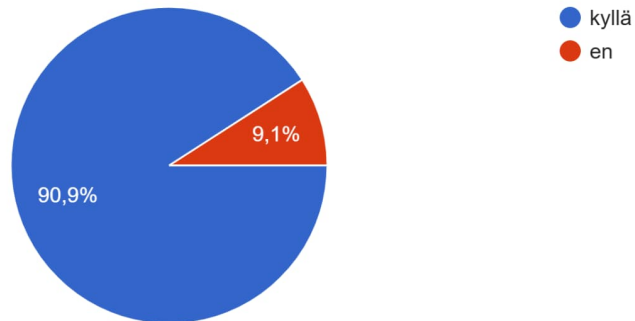
Entiiä

Heitä vaikuttavissa ja koulun edistämisessä.

jos oppilailla on hankalaa

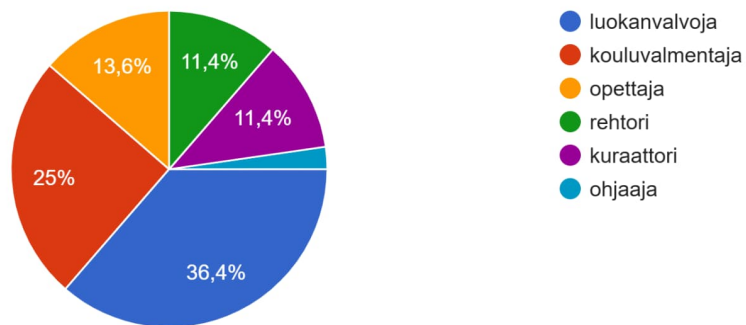
4. Tiedätkö, keneen voit olla yhteydessä, jos koet, että opettaja tai oppilas kohtelee sinua huonosti/epäreilusti/epäasiallisesti?

44 vastausta

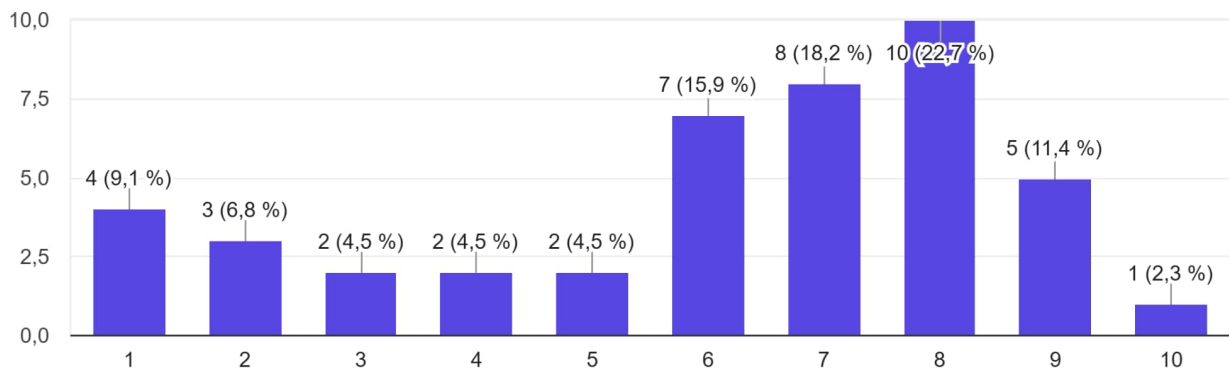
5. Keneen olisit itse mieluiten yhteydessä?

44 vastausta

6. Minkä yleisarvosanan antaisit opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutuksen toimivuudelle Heinäveden yläkoulussa ?

44 vastausta

7. Millaista oppilaiden osallisuutta lisäävää toimintaa toivoisit lisää? (osallisuus= oppilaat ovat itse aktiivisia suunnittelemaan ja toteuttamaan koulussa tapahtuvaa toimintaa ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon)

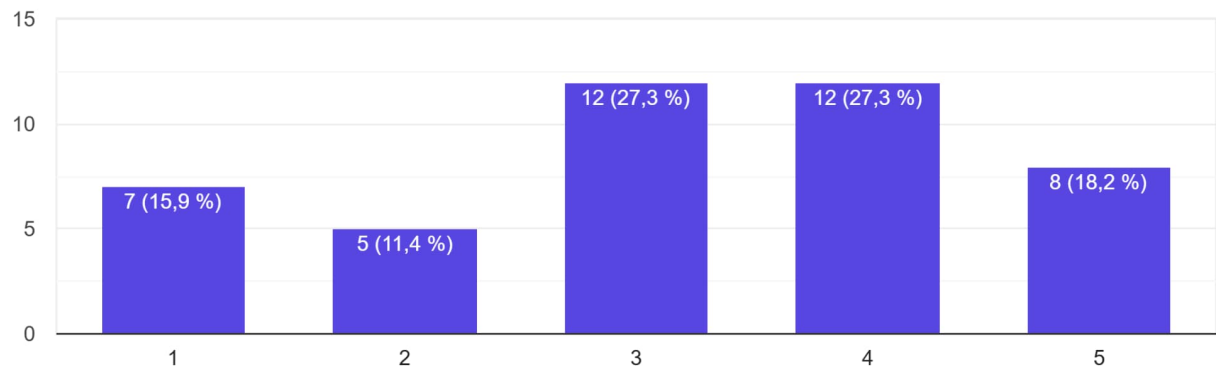
26 vastausta

- Emt
- emt
- joo
- En tiiä
- En tiedä
- trampoliini
- kotiin meno
- Ei ulkovälkkiä
- Vapaa toimintaa kuten lautapelejä tai muita oppimis tapahtumia.
- en jaksa lukee
- en tiiä
- En ymmärtänyt kysymystä
- Enemmän tapahtumia
- Joitain isoja ryhmä töitä jostain aiheesta jota tehtäisiin monta päivää niinkuin alakoulussa
- entiä
- hauskoja
- Että he keksivät mitä koulussa tai oppitunnilla voisi tehdä.

En toivois mitään noista lisää vaan sitä että kaikki oppilaat kunnioittavat toisia ja että kaikki oppilaat saisi keskenään toimeen.

8. Koetko olevasi osa kouluyhteisöä?

44 vastausta

Vuoden 2026 keväällä tehty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys

KOKONAISKUVAN KESKEISET HAVAINNOT

Turvallisuuden kokemus

7. ja 8. luokan oppilaat kokevat koulun turvallisempaan kuin 9. luokan oppilaat.

Arvioinnin tasapuolisuus

7. luokan oppilaat kokevat arvioinnin olevan tasapuolisinta verrattuna ylempiin luokkiin.

Koulumotivaatio

Koulumotivaatio on heikointa 9. luokalla, mikä näkyy kiinnostuksen laskuna koulua kohtaan.

Tarve tukitoimille

Yläkoulun loppuvaiheessa oppilaat tarvitsevat kohdennettua tukea hyvinvointiin ja motivaatioon.

17.2.2026

2

Kokonaisuutena tarkastellen kyselyn tulokset osoittavat, että oppilaiden kokemus turvallisuudesta, koulumotivaatiosta ja arvioinnin tasapuolisuudesta vaihtelee vuosiluokittain merkittäväällä tavalla. Erityisesti 7. ja 8. luokan oppilaat raportoivat selvästi vahvempaa turvallisuuden tunnetta kuin 9. luokan oppilaat, joiden kohdalla turvallisuuden kokemus oli heikointa. Tämä voi viitata siihen, että yläkoulun viimeisellä vuosiluokalla korostuvat erilaiset kuormitustekijät, kuten jatko-opintoihin liittyvä paine, ryhmädynamiikan muutokset ja itsenäistymisen haasteet.

Arvioinnin tasapuolisuus koettiin parhaaksi 7. luokalla, mikä voi liittyä siihen, että nuoremmilla oppilailla opetuksen rakenne ja arvioinnin kriteerit näyttäytyvät selkeämpinä tai yhdenmukaisempina. Koulumotivaatio oli puolestaan heikoimmillaan 9. luokalla, mikä heijastuu myös vastauksissa, joissa oppilaat kertoivat tulevansa kouluun harvemmin mielellään.

Tämä kokonaiskuva viittaa siihen, että siirtymävaiheessa olevat oppilaat hyötyisivät erityisestä tuesta sekä hyvinvointiin että motivaatioon liittyvissä teemoissa, ja että koululla on mahdollisuus vahvistaa yhteisöllisyyttä tarjoamalla kohdennettuja tukitoimia erityisesti yläkoulun loppuvaiheeseen.

HÄIRINNÄN KOKEMUKSET JA YHDENVERTAISUUDEN TILANNE

Häirinnän esiintyminen

Sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää häirintää esiintyy erityisesti 8. ja 9. luokilla, korostuen sosiaalisen median vaikutuksesta.

Toive paremmasta puuttumisesta

Oppilaat haluavat selkeämpiä toimia loukkaavaa kielenkäyttöä ja rasismia vastaan koulussa.

Yhdenvertaisuuden kokemus

Yhdenvertaisuuden kokemus vaihtelee vuosiluokkien välillä ja vanhemmat oppilaat kokevat sen vain joskus toteutuvaksi.

Toimenpiteet ja suositukset

Koulu tarvitsee selkeät toimintamallit, matalan kynnyksen ilmoituskanavat ja yhtenäisen opettajalinjan häirinnän ehkäisyyn.

17.1.2016

3

Oppilaiden avovastauksissa toistui toive selkeämmästä puuttumisesta loukkaavaan kielenkäyttöön ja rasismiin, mikä viittaa siihen, että osa oppilaista ei koe koulun nykyisiä toimintatapoja riittäviksi. Yhdenvertaisuuden kokemus vaihteli selvästi vuosiluokkien välillä: erityisesti vanhemmat oppilaat kokivat, että yhdenvertaisuus toteutuu arjessa vain 'joskus'. Tämä voi liittyä ryhmien sisäisiin hierarkioihin, opettajien vaihteleviin käytäntöihin tai koulun tapahtumien järjestämisen epäjohtonmukaisuuteen.

Huomionarvoista on, että vaikka osa oppilaista koki kohtelua epätasa-arvoiseksi, monet kuitenkin raportoivat, ettei opettajien toiminta eroa sukupuolen perusteella. Koulun tulisi vahvistaa tunnetta siitä, että epäasialliseen käytökseen puututaan johtonmukaisesti ja että oppilaiden yhdenvertaisuus on arjen todellinen ja näkyvä periaate. Tämä edellyttää esimerkiksi selkeytettyjä toimintamalleja, matalan kynnyksen ilmoituskanavia sekä opettajien yhteistä linjaa häirintätilanteisiin puuttumiseksi.

ThePhoto, kuvaaja PhotoAuthor,

KANNUSTUS, VAHVUUKSIEN HUOMIOIMINEN JA AIKUISEN TUKI

Vaihtelua kannustuksessa

Oppilaiden kokemus kannustuksesta vaihteli luokka-asteittain ja oli usein vain satunnaista.

Tarve henkilökohtaiselle palautteelle

Oppilaat kaipaavat enemmän henkilökohtaista palautetta ja vahvuuksien tunnistamista arjessa.

Aikuisen tuen merkitys

Opiskelijat kokivat aikuisen tuen tärkeäksi, mutta toivoivat näkyvämpää ja konkreettisempaa apua.

Turvallinen yhteisö

Luottamuksellinen suhde ja tunne nähdyn tulemisesta rakentavat turvallisen oppimisympäristön.

Oppilaiden kokemukset kannustuksesta ja omien vahvuuksiensa näkyväksi tulemisesta vaihtelivat merkittävästi. 7. luokalla kannustuksen kokemus oli hyvin jakautunutta, kun taas 8. ja 9. luokilla esiin nousi toistuvasti, että kannustusta koetaan useimmiten vain 'joskus'. Tämä kertoo mahdollisesti siitä, että oppilaat kaipaavat enemmän henkilökohtaista palautetta, myönteistä huomiointia ja onnistumisten juhlistamista arjen tasolla.

Aikuisen tukeen kääntyminen koettiin yleisesti mahdolliseksi, mutta varauksin: osalla oppilaista oli tunne, että aikuisen puoleen kääntyminen ei aina johda konkreettisiin toimiin tai että aikuisen läsnäolo ei ole riittävän näkyvää. Tuloksissa korostuu, että yhteisöllinen ja turvallinen ilmapiiri rakentuu ennen kaikkea siitä, että oppilas kokee tulevaisuutensa nähdyksi ja kuulluksi. Tämä edellyttää opettajilta systemaattista kannustamisen kulttuuria, kuten säännöllistä myönteisen palautteen antamista, oppilaiden vahvuuksien aktiivista tunnistamista sekä luottamuksellisen suhteen rakentamista oppilaisiin.

Koulun tasolla voitaisiin harkita esimerkiksi mentorointimallien tai tukituntien vahvistamista, jotta jokaiselle oppilaalle olisi selkeästi nimetty aikuinen, jonka puoleen kääntyä huolissa matalalla kynnyksellä.

KESKEISET TOIMENPIDE- EHDOTUKSET

Koulumotivaation vahvistaminen

9. luokan motivaatio ja turvallisuuden tunne ovat heikentyneet, vaativat tukirakenteita ja ryhmäytystä.

Yhdenvertaisuuden toteutuminen

Oppilaiden oikeudenmukainen kohtelu aikuisten ja vertaisten taholta edellyttää selkeitä protokollia ja koulutuksia.

Kannustuksen ja vahvuuksien tunnistaminen

Oppilaiden vahvuuksien systemaattinen tunnistaminen ja kannustus lisäävät koulumyönteisyyttä ja arvostuksen tunnetta.

Yhteistyö ja konkreettiset toimet

Koulun johto ja henkilöstö suunnittelevat yhdessä toimenpiteitä, jotka vastaavat oppilaiden tarpeisiin arjessa.

17.1.2026

5

Kokonaisuutena tulokset osoittavat koulun vahvuuksia, mutta myös selkeitä kehityskohteita. Erityisesti 9. luokan kohdalla korostuvat koulumotivaation lasku ja turvallisuuden tunteen heikentyminen, mikä viittaa tarpeeseen vahvistaa tätä ikäryhmää tukevia rakenteita. Koulun tulisi panostaa yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen esimerkiksi lisäämällä ryhmäytämistoimia ja tarjoamalla tukea opintojen loppuvaiheen paineisiin.

Yhdenvertaisuuden toteutumisen osalta tärkeää olisi varmistaa, että kaikki oppilaat tuntevat tulewansa kohdelluiksi oikeudenmukaisesti sekä aikuisten että muiden oppilaiden toimesta. Tämä voi sisältää selkeän häirintäprotokollan päivittämisen, opettajille suunnattuja yhteisiä koulutuksia sekä avoimen keskustelukulttuurin edistämistä.

Lisäksi kannustuksen ja oppilaiden vahvuuksien tunnistamisen systematisointi voi merkittävästi parantaa oppilaiden kokemusta omasta arvostaan sekä lisätä koulumyönteisyyttä. Koulun johdon ja henkilöstön on tärkeää tunnistaa nämä teemat ja suunnitella yhteistyössä konkreettisia toimenpiteitä, jotka ovat sekä oppilaiden tarpeisiin vastaavia että arjen koulutoiminnassa toteutettavia.

Vuoden 2026 keväällä tehty kartoitus liikunnallisesta elämäntavasta ja yhtenäiskouluun siirtymisestä

Kysymys 1: Mikä välituntitoiminta on ollut onnistunutta tänä lukuvuonna?²⁷ vastausta

Salivälkkä

Salivälkät

Kavereiden kanssa juttelu

Hyvi

emt

Pingis

ei mitään tosin

huonosti

Brawl starsin pelaaminen

ei mitää

Entiiä

Ei mikää

välituntivalvonta

välkkä valvonta

ei mikään

Varmaan salivälkkä

En tiää

Emmä muista

En tiä

Kysymys 2: Minkälaista välituntitoimintaa toivoisit lisää ensi lukuvuodelle?27 vastausta

Enemmän salivälkkiä

En tiedä

Ent

Jäille

emt

Muita pelejä kuten biljardi

kaikki on hyvin

penkit tarvii takas

Lisää brawlia

Jotain hauskaa

puhelimet

Salivälkkiä

Salivälitunteja

Kentälle voi mennä pelaamaan esim jalkapalloo

Pois toinen pakollinen ulkovälkkä

Ei mitää

en mitää

enemmän jotai teema välkki, esim mitä joni piti niitä salivälkkii

en mitään

Ehkä salivälkät

Ennriedä

Salivälkkä

-

Salivälkät

Tekemistä

Kysymys 3: Mitä alakoulun käytänteitä toivoisit otettavan yläkoulun puolelle? 27 vastausta

En mitään

En yhtään mitään

Ei mitään

Öö enmitää

En tiää

ei mitään

Ei tarvii

Kaikki käy

en riä

en mitää

Ei mitään.

En tiedä

Ei mitään

Enemmän käytävälle

en tiä

enemmän istumapaikkoja

no ei mitään ku yläkoulun puolella on parempi olla

Ei litään

En tiä

Ei mikään

En ti

Kysymys 4: Mitä yläkoulun käytänteitä toivoisit otettavan alakoulun puolelle? 27 vastausta

En tiä

en tiä
En mitään
Eimitää
emt
Ei tarvii
Kaikki käy
En mitään
En tiä Ei kiinnosta
Vapaampaa oloa oppilaille
en mitää
Ei mitään
Sisävalitunnit
En tiedä
En mitää
ldk
Entiä
Sisävalkät
sisävalkät
ei mitään
Einmitään
Puhelin välkäksi
En mä tiä

Kysymys 5:

Ensimmäinen askel kohti yhtenäiskoulua koskee järjestyssääntöjä.

Ensi lukuvuonna puhelimet luovutetaan lähes koko päiväksi mobiiliparkkiin.

1. Lakimuutoksesta seuraava liikunnallisen elämäntavan edistäminen: kun aika ei mene puhelimilla, voidaan tehdä yhdessä enemmän muuta.

2. Turvallisen oppimisympäristön takaaminen: kenenkään ei tarvitse pelätä tulevansa kuvatuksi tai äänitetyksi.

3. Vuorovaikutustaitojen parantaminen: harjoitellaan kasvotusten toimimista.

Mitä toivot, että välitunneilla tehtäisiin, kun mobiililaitteet eivät ole käytössä?

Niitä ei tarviis ottaa ollenkaa pois välitunneiks

Paskan marjat

emt

Piha pelejä

Toivon, että oppilaat pelaavat pelejä, liikkuvat, keskustelevat ystävien kanssa ja viettävät enemmän aikaa yhdessä välitunneilla.

puhuta

Salivälkkiä

Olis enemmän sohvia ja istumapaikkoja missä jutella kavereiden kanssa. Puhelimia saisi käyttää viestittelyyn

En keksi

oltais puhelimilla. ketä se haittaa että ollaa puhelimilla

En keksi mitään.

En rehellisesti osaa sanoa

Salivälkkä

ANNETAAN PUHELIN VÄLITUNNILLE

Ei mitään

En tiedä

Kortti pelejä

Puhelimet takasin

en tiä

jutuskellaan

no en minä tiän ku puhelimilla olo on paras asia yläkoulussa. ilman puhelimia kaikki masentuu pahasti

En tosijaa tiä

Haista paska

Sais käyttää niitä puhelimia

Ei mikään

Salivälkkiä

Että puhelimet on meillä

Syksyn 2026 yhtenäiskouluun siirtymisen kysymykset

Millaisia hyötyjä näet yhtenäiskoulussa?

Miten koulun mahdollinen laajeneminen vaikuttaisi koulun ilmapiiriin?

8.-luokkalaiset

Millaisia hyötyjä näet yhtenäiskoulussa?

- Luokka ei osannut sanoa mitään positiivista asiaa teemaan liittyen.

Miten koulun mahdollinen laajeneminen vaikuttaisi koulun ilmapiiriin?

- Oppilailla oli enemmänkin huoli yhtenäiskoulun muodostumista ajatellen.
- Huolta herättivät tuleva ilmapiiri, yhteiset säännöt sekä yhteistyö alakoulun opettajien ja oppilaiden kanssa.

Oppilaat eivät uskaltaneet kertoa konkreettisesti, mikä näissä asioissa hiertää, mutta luokanvalvoja uskoo, että taustalla on pelkoa sääntöjen tiukentamisesta.

9.-luokkalaiset

Uudistus ei koske 9.-luokkalaisia, sillä he ovat siirtymässä toiselle asteelle yhtenäiskoulun ensimmäiseksi vuodeksi. Tästä syystä motivaatio vastaamiseen oli matala.

Mitä hyötyä näet yhtenäiskoulussa?

- Oppilaat vastasivat perustelematta kummallakin luokalla, että yhtenäiskouluun ei ole järkeä tai hyötyä siirtyä.

Miten koulun mahdollinen laajeneminen vaikuttaisi koulun ilmapiiriin?

- Oppilaat näkevät, että alakoululla ja yläkoululla tulee olla eri opettajat, jotta he saavat vaihtelua.
- He myös sanovat, että mikään ei muuttuisi.

Kyselyyn vastanneiden oppilaiden suhtautuminen yhtenäiskouluun oli hyvin kielteistä. Nykyiseen tilanteeseen oltiin pääosin tyytyväisiä. Koulun mahdollisen laajenemisen pelättiin puolestaan huonontavan koulun ilmapiiriä ja lisäävän levottomuutta. Vastaukset olivat kuitenkin hyvin lyhyitä ja jyrkän kielteisiä, joten on hyvä huomioda, että kysely tehtiin oppilaiden ollessa väsyneitä viikon toiseksi viimeisellä oppitunnilla. Tuloksista välittyy selkeä huoli muutoksesta, mutta vastaukset eivät vielä kerro tarkemmin, mistä nämä huolet johtuvat.